

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. IV. Essentiam Eucharistiæ, ut est Sacramentum permanens,
absolvunt species; ut est Sacramentum transiens, præzer species
essentialia sunt, Coprus & Sanguis Christi; Consecratio; fortè etiam ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

CONCLUSIO IV.

Essentiam Eucharistiae, ut est Sacramentum permanens, absolvunt species; ut est Sacramentum transiens, praeter species essentialia sunt, Corpus & Sanguis Christi; Consecratio; forte etiam sumptio.

54.

Quid Eu-
charistia
permanens?
Et quid
transiens?

Hæc duplex
ratio collig-
itur ex In-
nocencio III.

55.

Solæ species
sunt Sacra-
mentum
permanens.

Terminus penitus introspectis, hæc Conclusio, ultimâ particula exceptâ (forte sumptio) paucos, aut certè nullos habebit contradictores. Termini illi sunt, Eucharistia permanens, & Eucharistia transiens. Priorem voco, quæ simul permanenter & realiter existit cum suo effectu. Posterior est, quæ vel absoluere transit, vel certè ad corruptionem seu defitionem disponitur, quando confert effectum.

Quod ultimum addo; quia per manducationem non illicè corrumpuntur species panis sive vini, adeoque nec statim desinit Corpus sive Sanguis Christi esse sub speciebus, & tamen datur continuè gratia sanctificans; quoniam disponuntur species ad corruptionem, & per consequens Corpus & Sanguis Christi ad defitionem.

Hanc duplē rationē Sacramenti Eucharistici inserviamus disp. 1. sect. 1. concl. 2. & colligimus pro parte ex Innocencio III. cap. Cūm Martha de Celeb. Missarum, ibi: Disponendum est tamen subtiliter inter tria, que sunt in hoc Sacramento discreta, videlicet formam visibilem, veritatem Corporis, & virtutem spiritualem. Forma est panis & vini: veritas, Carnis & Sanguinis, virtus, unitatis & charitatis. Primum est Sacramentum, & non res. Secundum est Sacramentum & res. Tertium est res, & non Sacramentum. Sed Primum est Sacramentum gemina rei. Secundum est Sacramentum unius, & alterius res existit. Tertium est res gemina Sacramenti.

In quibus verbis Pontifex agnoscit in Eucharistia duplex Sacramentum, alterum quidem formam visibilem, id est, species panis & vini; idque gemina rei, Corporis nempe, & Sanguinis Christi, nec non unitatis & charitatis, id est, gratia sanctificantis. Alterum porro veritatem Corporis, id est, Corpus & Sanguinem Christi; sed unius dumtaxat rei, pura unitatis & charitatis, quæ est gratia sanctificans.

Credo, aliquorum intellectus jam prævalat, & quorsum hæc dicta sint, perspicue intueretur. Etenim quis Theologus his maturè expensis, inficiari possit, solas species esse Sacramentum Eucharistiae permanens, id est, signum efficax Corporis & Sanguinis Christi, realiter

coexistens suo illi significato? Sancte meridianâ luce id clarius est. Cumq[ue] teste Tridentino sess. 13. cap. 3. illud in Eucharistia excellens & singulare repertatur, quod in ea ipse sanctitatis Auctor ante utsim sit; quidni in recto & simpliciter importet species, ut idem sit, quod species panis & vini continent Corpus, & Sanguinem Christi?

Necio certè quâ ratione vel auctoritate, hæc locutio possit improbari. An foris Christus in leipo est? Nonne in, seu, sub speciebus? Unde ait idem Concilium sess. 21. cap. 1. Nam etsi Christus Dominus in ultima cena venerabilis hoc Sacramentum in panis & vini speciebus instituit &c. In speciebus, inquit, non in Corpore & Sanguine. Et merito; quippe Corpus & Sanguis non significant gratiam subsistente; sed sunt ipsa gratia substantia, quæ est primarium significatum, seu principalis effectus hujus admirabilis præ ceteris Sacramenti. Et quod illud? Procul dubio species efficaciter illam gratiam significantes.

Quas idcirco Divus Augustinus Epistola 23. secundum quendam modum appellat Corpus & Sanguinem Christi, ibi: Sicut ergo secundum quendam modum Sacramentum Corpus Christi, id est, species significantes Corpus Christi, Corpus Christi est: Sacramentum Sanguinis Christi, Sanguis Christi est; ita Sacramentum fidei, id est, Baptismus; Fides est; quia est profectio fidei. Alioquin si ipsum Corpus Christi est Sacramentum Corporis Christi, jam non secundum quendam modum, sed verè & realiter est Corpus Christi.

Si dixeris, Augustinum per modum illum intelligere acceptionem totius pro parte, sicut homo dicitur metonomicè anima, licet hæc ut pars constitutus totum.

Contra primò, quod Concilium Tridentinum non agnoscat in hoc Sacramento continentiam partis in toto, sed magis locati in loco, ait enim sess. 13. cap. 5. assignans rationem, quare hoc Sacramentum adorari debeat cultu laetico: Nam illum evanescere Deum presentem in eo audeamus, quem Pater Aeternus &c. Jam autem locatum non est pars effientialis loci, sicut anima rationalis est pars effientialis hominis.

Secundò, fides non est pars Sacramenti fidei, sive Baptismi; sed Baptismus est signum fidei; adeoque hæc explicatio non est ad mentem Divi Augustini, qui affirmat eodem modo Sacramentum fidei appellari fidem, quemadmodum Sacramentum Corporis Christi, Corporis Christi.

Aliter respondet Card. Lugo h[oc] disput. 1. sect. 3. n. 45. concedi posse Augustinum ibi Logi nomine Sacramenti intelligere solas species panis & vini in recto; tum quia aliquando ita usurpatur nomen illud; tum maximè, quia licet species non sint simpliciter Eucharistia, sunt tamen simpliciter Sacramentum Corporis & Sanguinis

Sanguinis Christi, prout ab Augustino appellantur, & de his vero dicitur eis solum quodammodo Corpus & Sanguinem Christi.

Sic etiam aliquando Patres dicunt, in altari ponit ipsum Corporis, & Sanguinis Christi, seu Anti-typeum; que nomina applicari debent speciebus, que sunt signa & symbola Corporis Christi: quando vero sermo est de Eucharistia, de pane hoc, de Sacramento simpliciter & absolute, frequentius significant iis nominibus Corpus & Sanguinem Christi, prout contenta sunt sub speciebus sacramentalibus.

Unde hic Author supra n. 36. docet Eucharistiam solum Corpus & Sanguinem Christi importare communiter in recto; species vero de connotato, ita ut Eucharistia secundum ipsum sit Corpus & Sanguis Christi contenta sub speciebus panis & vini.

Fundamentum accipit ex SS. Patribus, qui passim per illud nomen tantum significant in recto Corpus Christi, & non species. Sic etiam dicitur Joannis 6. v. 52. Panis quem ego dabo, caro mea est.

Fatetur complures similes locutiones in Sanctis Patribus reperiri; non quia putaverint Corpus, aut Sanguinem esse Sacramentum Eucharistiae permanens; contrarium quippe ad oculum demonstravimus; sed quia realiter sub speciebus continetur, & efficaciter ab illis significatur, accipiendo contentum pro continente, significatum pro signo; sicut aliquando continens sumitur pro contento; v. g. dum Sanguis vocatur Calix, Luca 22. v. 20. Hic est Calix novum Testamentum in meo Sanguine. Quippe signum & signatum, contipens & contentum continent se mutuo in esse & appellatione, & unum non subsunt sine altero.

Et ita Corpus Christi a Patribus dicitur frangi, non secundum se, sed ratione specierum, juxta illud quod canit Ecclesia in Sequentia illius diei: Fracto denum Sacramento, utique speciebus solis, que ibi simpliciter vocantur Sacramentum: nam sequitur: Ne vacilles, sed memento tantum esse sub fragmanto, quantum tota tegitur &c. Signum tantum sit fractura, qua nec status, nec statuta signata minutur.

Quin & Scriptura ipsa passim illa confundit, nunc vocans panem Joan. 6. v. 52. Si quis manducaverit ex hoc pane. Et 1. Cor. 11. v. 26. Quiescumque manducabis panem hunc &c. statim autem post, Corpus Christi, v. 29. Non dijudicans Corpus Domini.

Sic recte dicimus, video Petrum, eti solum colorem videamus, & alia accidentia; adde, eti solum ejus statuam intueamur. Cur ergo Eucharistia nequeat appellari Corpus & Sanguis Christi, cum haec realiter & inseparabiliter sub speciebus continetur?

Sed inquires cum Lugone supra num. 41. Quamvis semel, aut iterum posset per figuram usurpari ea loquendi formula, non tamen re-

gulariter, prout Patres eam usurparunt.

Respondes; nisi subsit iusta ratio. Et inverò cum in eo consistat sublimitas ac mysterium hujus Sacramenti, nec non distinctio a reliquis Sacramentis, ut manifestè constat ex Tridentino less. 13. cap. 3. ibi: Verum illud in ea excellens & singulare repertur, quod reliqua Sacra menta tunc primum sanctificandi vni habent, cum quis illa utitur a in Eucharistia ipse sanctificatis Author ante usum est. Ac potissimum, quoniam haeretici presentiam illam realem Corporis & Sanguinis Christi sub speciebus negabunt, merito profecto Sancti Patres passim ita loquuntur, ut ostendant ejus veritatem, & commendent magnitudinem, fidem atque devotionem. Perinde autem est ad hunc finem, sive Corpus Christi sit pars essentialis, & intrinsecè componens hoc Sacramentum, sive non. Adeoque non est verosimile, Patres ad hanc controversionem nominis attendisse.

Eodem modo intelligo Ambrosium, Ireneum, & alios, quando dicunt hoc Sacramentum constare speciebus, & Corpore Christi, ut idem sit, quod species realiter, & infallibiliter ante omnem usum (ut loquitur Tridentinum supra) in se includere, sive continere Corpus Christi, atque ita Sacramentum hoc, specialiter præ reliquis, quasi constitui sive confidari ex ipso signo, & signato inseparabiliter se mutuo continentibus, & sibi adhaerentibus stabiliter ac permanenter.

Ex quo patet responsio ad Cap. 48. de Consec. dist. 2. quod adscribitur à Gratiano Divi Augustino, in libris sentent. Prosperti, ubi sic legimus: Hoc est quod dicimus, hoc modis omnibus approbare contendimus, Sacramentum scilicet Ecclesie duabus confici, duobus constare, visibili elementorum specie, & invisibili Domini nostri Iesu Christi Carne & Sanguine; Sacramento, & re Sacramenti, id est, Corpore Christi, sicut Christi persona constat & conficitur Deo & homine, cum ipse Christus verus sit Deus, & verus homo: quia omnis res illarum rerum naturalia, & veritatem in se continet, ex quibus conficitur.

Ubi Glossa v. Et re Sacramenti inquit: Impropria locutio, sicut & probatio est valde impropria: Christi persona conficitur ex Deo & homine, id est, Christus est verus Deus & homo: non enim ex Deo & homine aliquid constituitur. Vnde Augustinus: Christus est una persona gemina substantia, quia Deus & homo, nec Deus haec persona pars dici potest. Ita Glossa.

Et licet forte per personam Christi S. Prosper intellexerit ipsum Christum, qui suo modo componitur, seu constituitur ex Deo & homine, secundum illud Symboli S. Athanasi: Nam sicut anima rationalis, & caro unus est homo, ita Deus & homo unus est Christus; ideoque de Christo tam Deus, quam homo praedicent in recto: longè tamen alia est ratio visibilis specierum, & invisibilis effectus Corporis Christi in Eucharistia, & præsertim ut est Sacrificium, de quo solo loquitur haec sententia Prospeti, ut plandum est ex verbis.

C

Alia,

Trident.

Impertinent
est ad rea-
lē presen-
tiam Christi,
quod Cor-
pus sit pars
essentialis.

Explicavit
Ambros.
Irenaeus, &
alii.

60.
Responsio
ad Cap. 48.
de Consec.
dist. 2. de-
sumptum
ex Prosp.
to.

61.

Inter species & corporis nulla est physica unio.

Principalis hostia Sacrae speciei est Corpus, & non species.

Trident.

Dissensio inter sacrificium & sacramentum Eucharistiae permanens. S. Prosper.

62. Objectio solvitur.

S. Prosper.

63. De Sacramento transuerte multi intelligentur Patres.

Alia, inquam, est ratio; nam (præterquam quod nullam agnoscamus cum Doctore Subtili physicam unionem, sive formalem, sive effectivam inter species & Corpus Christi; sed solum respectum quendam præfessionalitatis extrinsecus advenientem.) docet fides Catholica, non panem & vinum, aut eorum species esse principalem hostiam Sacrificii, sed ipsum Corpus & Sanguinem Christi, qui sub speciebus panis & vini, Deo Patri sacrificantur, seu offeruntur.

Audiamus Tridentinum sess. 22. cap. 1. ibi: Sacerdotem secundum ordinem Melchisedech, se in eternum constitutum declarans (Christus) Corpus & Sanguinem suum sub speciebus panis & vini. Deo obluit, ac sub eorumdem rerum symbolis, Apostoli, quos tunc novi Testamenti Sacerdotes constituerat, ut sumerent, tradidit, & eidem, eorumque in Sacerdotio successoribus ut offerrent, pracepit.

Cap. autem 2. in principio sic ait: Et quam in divino loco Sacrificio, quod in Missa peragitur, idem ille Christus continetur, & in cruentu immolatur, qui in ara crucis jemel seipsum cruentu obtulit.

Mirum itaque videri non debet, si Sanctus Prosper dixerit, Sacrificium Ecclesie duobus consci, duobus constare, visibili elementorum specie, & invisibili Dominum nostrum Iesum Christum Carne. Sed aliud est Sacrificium, aliud Sacramentum permanentis Eucharistia.

Unde subdit: Sacramento, & ie Sacramenti. Ubi solas species appellat Sacramentum, & constitutinguit contra Corpus Christi, tamequam alteram partem, ex qua constituitur Sacrificium, sive essentialiter, sive dumtaxat consecutive, aut concomitanter, de quo proprio loco.

Nec obstat, quod sequitur in eodem cap. 48. Caro videlicet Carnis, & Sanguis Sacramentum est Sanguinis; intellige, siquidem representatum illius Carnis & Sanguinis, quæ in cruce cruentus oblati fuerunt, iuxta illud Tridentini supra cap. 1. Vi dilecta sponsa sua Ecclesie visibile, sicut huminum natura exigit, relinquere Sacrificium, quo cruentum illud jemel in cruce peragendum representaretur.

Et idcirco S. Prosper ibidem attexit: Sicut ergo celestis panis, qui verè Christi Caro est, suo modo vocatur Corpus Christi, cum reverè sit Sacramentum Corporis Christi, illius videlicet quod visibile, palpabile, mortale in cruce est suspensum; vocaturque ipsa immolatio Carnis, que Sacerdos manibus fit, Christus passio, mors, crucifixio &c.

Porro hic queritur de Sacramento Carnis & Sanguinis secundum se, id est de signo, quod permanenter efficit Corpus ac Sanguinem Christi, ut realiter in celo existentis, quod nos asserimus esse solas species consecratae.

Accedit, plurimas locutiones SS. Patrum salvari posse, intelligendo per Eucharistiam Sacramentum transiens, id est, Eucharistiam respectu gratiae sanctificantis. Sic quippe, ut habet altera pars Conclusionis, essentialia sunt, &

æ qualiter importantur species & Corpus, ut verè dicere possis: Eucharistia transiens est Corpus contentum sub species; & similiter: Eucharistia transiens sunt species continentis Corpus: neque enim aut Corpus sine species, aut species sine Corpore significant efficaciter per modum pastus spirituialis gratiam sanctificantem, def. cù scilicet institutionis. Sami quippe volunt (Trident.) Sacramentum hoc tamquam spiritualem animalium cibum, quo alantur, & confortantur viventes illius, qui dixit: Qui manducat me & ipse vivet propter me. Verba sunt Tridentini sess. 13. cap. 2.

Quaris quod sit illud Sacramentum? Respondeo, quod Christus instituit in ultima cena, cum post panis & vini benedictionem, inquit Tridentinum supra cap. 1. se suum ipsum Corpus illius probere, ac suum Sanguinem, disertu ac perficiens verbi testatus est. Herculis species consecratae sunt, quæ Corpus Christi reddunt sensibilem; porro Corpus Christi, quod sub illis continetur, efficit, ut species manducatae moveant Deum ad physicę augendant gratiam sanctificantem.

Quamquam enim in cibo naturali sola substantia, non accidentia, alimentum quippe corpore convertitur in substantiam alii, quod non convenit accidentibus: attamen in hoc cibo celesti ac spirituali tam substantia, id est, Corpus & Sanguis Christi, quam accidentia, id est, species panis & vini, alunt spiritualiter, id est, moraliter causant gratiam, Deo sic ordinante, ut ex his, quæ animus novit, surget ad incognita, quæ non novit: quatenus exemplo visibilium se ad invisibilium rapiat, & per ea, quæ usu didicit, quasi confutatis incalefacit; ut per hoc quod sit notum diligere, dilat & incognita amare.

Etenim Si incorporeus esset (Chrysostomum s. Chrysost. auditus homiliâ 83. in Matth. five 60. ad populum Antiochenum) incorporeus deasset ipse tibi dona, nunc autem quoniam conferta est corpori anima tua, sub sensibilibus tibi intelligibiliis tradit.

Sicuti ergo in aliis Sacramentis res naturales externæ sensibiles movent Deum instar causarum moralium ad physicę, vel primò infundendam vel augendant gratiam: ita quoque conveniens erat, ut eadem causalitas in hoc augmentissimo Sacramento attribueretur non Corpori & Sanguini dumtaxat invisibiliter ibi existentibus, sed etiam species Sacramentalibus, quantumvis accidentibus, ut propter quæ sola sint res sensibilis hujus Sacramenti.

Hæc veritas manifesta fit ex Innocentio III. supra relato in principio hujus Conclusionis: textus est apertissimus: nec plus probant, quæ Corpus Christi esse verum Sacramentum (sicuti & species) respectu gratiae sanctificantis; quod hæc secunda pars Conclusionis fatur: componere autem essentialiter Eucharistiam permanentem, quod negat prima pars, nec ratio, nec auctoritas suadet, minus persuadet.

Sanè

64.

Species &
secrata redi-
cuntur Chri-
stus corpus le-
sibiles

& morali-
causant gra-
tiam,

65.
ad infus re-
ram sensibil-
lium in aliis
Sacramen-
tis.

65. Sane ad cultum latriæ huic Sanctissimo Sacramento exhibendum, omnibus sufficientissima esse debet realis præsentia Corporis, & Sanguinis, aut verius divinitatis (qua est formale genus motivum) sub speciebus consecratis: dicente Concilio Tridentino lss. 13. cap. 5. Neque enim ideo minus est adorandum (hoc Sacramentum cultu latrice) quod fuerit à Christo Domino, ut sumatur, institutum. Nam illum eundem Deum presentem in eo adepte credimus, quem Pater eternus introducens in orbem terrarum dicit: Et adorent eum omnes Angeli eius &c.

Sed cum audio species consecratae, inquiror; An ergo Consecratio, per consequens verba Consecrationis, non sint pars essentialis hujus Sacramenti; quemadmodum forma verbalis; Ignoto baptizo &c., est pars essentialiter & intrinsecè componentes Sacramentum Baptismi?

Affirmat Card. Lugo disp. 1. sect. 4. n. 47. cum Suario, Valentia. Et si fallor, inquit Eminens. est communis sententia Theologorum Antiquis.

Quidquid sit ex aliis Theologis, quos non libuit inspicere, quia res non meretur, factum non est sententia Doctoris Subtilis, qui contrarium docet 4. dist. 8. q. 1. n. 7. inquisiens: Si autem omnino queras, quae sit forma huius Sacramenti (Eucharistiae) dies quod ipse species visibles sunt materia, id est, proximum fundamentum relationis significatio & ipsa significatio est ibi formale, sicut in aliis Sacramentis.

Et si queras, quid est in hoc Sacramentio tamquam materia, alia tamquam forma? Respondeo quid non est hic alia tamquam materia, & alia tamquam forma; sicut est in aliis Sacramentis. Cuius ratio est, quia istud est permanens, & ideo non possunt aliqua verba ad eius essentialiter pertinere. In quoquecumque autem Sacramento distinguuntur materia & forma, sicut nam visibile dicitur esse materia, verba vero forma. Hucusque Scotus, intelligens formam intrinsecam, id est, intrinsecè componentem Eucharistiam, ut est Sacramentum permanentem; sicuti verba Baptismi constituent Sacramentum Baptismi.

Alioquin formam extrinsecam, quam vocat formam Consecrationis Sacramenti, agnoscat cum Ecclesia Catholica, eadem dist. & q. n. 6. in fine ibi: Ad tertium patet quare istud Sacramentum non habet aliqua verba pro forma, quia tunc non est Sacramentum permanentem, cum verba non possint esse nisi in successione: tamen ipsa Consecratio Sacramenti consitit in fieri, & ideo requirit aliquam formam verborum. Sed illa non est forma Sacramenti, sed Consecrationis Sacramenti: & pro tanto illa possunt dici verba Sacramentalia, quia ad Sacramentum pertinentia tamquam forma Consecrationis eius, que Consecratio est inceptione Sacramentalis: sed non dicuntur sic Sacramentalia, sicut verba Baptismi; illa enim sunt Sacramentalia, quia forma Sacramenti.

De hac forma extrinseca intelligitur Concilium Florentinum in Decreto Unionis, quando ait: Forma huius Sacramenti (Eucharistiae) sunt

verba Salvatoris, quibus hoc conficitur Sacramentum; non dicit, permanenter componitur, aut, constituitur; sed, coniicitur. Sacerdos enim in persona Christi loquens, mediantibus illis verbis, tamquam quibusdam causis instrumentalibus, hoc conficit, id est, efficit Sacramentum, quod sunt species panis & vini continentis Corpus & Sanguinem Christi; unico verbo, species consecratae, id est, accidentia panis & vini remanentia post verba Consecrationis à Sacerdote cum debita intentione prolatæ.

Sicut ergo ipsa persona Sacerdotis non est forma intrinsecè componentes hoc Sacramentum ut est permanens; pari ratione neque verba Sacerdotis: sed persona est quasi causa efficientia principalis, verba autem instrumentalis. Quis vero neciat causam efficientem non pertinere ad efficientiam effectus, quamvis in obliquo & extrinsecè ab illo connotetur?

Scio, dicit aliquis; sed numquid implicat 69. eandem esse causam efficientem, & formalem; Objectio.

animam v. g. leiplam uniti corpori? Quia

imò naturaliter in nutritione anima rationalis

est causa efficientia illius compositi partialis, & si-

mul forma.

Respondeo, à physicis non semper valet ar- gumentum ad moralia; hic autem solum est compositum morale, si aliquod est.

Accedit ratio manifesta dissimilitudinis, quo- 70. niam anima rationalis permanet; verba autem Consecrationis transiunt, ita quod totum Sa- cramentum Eucharistiae permanens existat, quando verba amplius non sunt; porro nequit res existere sine suis partibus essentialiter, & in- trinsecè constituentibus.

Dices cum Suario disp. 42. sect. 2. in fine: Sicut res successiva dicitur esse, quia aliquid il- lius est, licet aliquid jam transierit: ita hoc Sa- cramentum, quod ex permanente & successivo conseruitur, dicitur simpliciter esse, quia aliquid illius est, & id, quod in eo præcipuum est, sci- licet totus Christus, durat.

Præterea, in speciebus permanentibus manet tota significatio, verba euum quando proferun- tur tantum significant contentum sub illis spe- ciebus esse Christum, & hoc idem permanenter significant species jam consecratæ. Unde sit, quod licet verba physice transiunt, semper ta- men quoddammodo informant illas species, quia illæ non significant, nisi ut consecratæ sunt; atque adeo quatenus substantia verbi Consecra- tionis, qua præcesserunt, & qua idcirco cen- sentur semper moraliter permanere, quamdiu permanent species (ut ait Dicastillo disput. 1. Di- castillo, num. 31.) non minùs quam verba Baptismi, etiam si physice præcesserint ablutionem ipsam, consentient moraliter permanere, ut cum ablutione, immediate, aut paulò post sequentे, con- stituant & componant unum Sacramentum.

Sed contra primum, inquit Card. Lugo 71. dis. 1. sect. 4. n. 60. quia ex hoc sequeretur, relictus Lugone.

C 2 posse

posse etiam dici, dari Eucharistiam, quando preferebantur verba, antequam absolverentur; quia jam existebat aliqua pars Sacramenti; quod nemo concedet.

Sententia
Lugonis,
quod suffi-
ciat man-
ere id, quod
includitur
in recto, ut
dicatur per-
severare Sa-
cramen-
tum,

Ideo hic Auctor aliter respondet n. 61. Sacramentum Eucharistiae permanere quidem transactis verbis, quoad id, quod dicit in recto (quod secundum ipsum est Corpus & Sanguis Christi) non vero quoad id, quod dicit in oblique: sufficit autem manere id, quod includitur in recto, ut dicatur perseverare Sacramentum. Sicut nunc etiam dicitur manere dominus antiqua, licet modò non existat id, à quo dominus denominatur antiqua, scilicet duratio-nes annorum præteriorum.

72.

Et in eodem sensu verum est dicere, Eucharistiam esse in altari, licet non sint ibi verba; quia sicut dicitur esse in Ecclesia aqua benedicta, licet ibi non sit benedictio, quia scilicet est ibi quod significatur in recto: sic etiam est ibi Eucharistia, quia est ibi, quod significatur in recto per Eucharistiam. Ita Eminentissimus.

rejicitur ab
Auctore.

Qui, si attente legisset verba Suarri, non mutilata, sed integra suprà à nobis relata, eadem in illis quoad rem invenisset responsonem; siquidem non ait Suarez, ideo dari Eucharistiam post verba Consecrationis absoluta, quia jam existit aliqua pars Sacramenti, fed quia aliquid illius est, scilicet species consecrata, & quod precipuum in eo est, durat.

Et vero quod illud nisi Corpus & Sanguis Christi? Tolle species, tolle Corpus & Sanguinem Christi, nihil Sacramenti superest. Maneat Corpus, pereant species, maneat species, desinat Corpus sub illis esse, num ideo permanet Sacramentum? Minime. Non itaque sufficit manere id, quod includitur in recto, ut dicatur perseverare Sacramentum: ceteroquin Eucharistia sit in celo, quia ibi est Corpus Christi, quod secundum Lugonem importatur in recto.

Responsio
Lugonis

Respondeat Eminent. denominationem Christi sub speciebus non posse provenire à speciebus absentibus, sicut nec denominatio albi ab albedine absenti; quia est denominatio reduplicans supra formam praefensem: at vero denominatio specierum consecratarum potest provenire à verbis præteritis, sicuti denominatio objecti cogniti à cognitione præterita; quia solum significat species illas esse, super quas prolatas sunt verba Consecrationis.

73.
ostenditur
inefficax.

Quis negat? Sed numquid idcirco verba præterita physicè & intrinsecè constituant species consecratae, sicut albedo componit paritem album? An forte credidit Lugo intrinsecè denominari objectum cognitionis à cognitione præterita, inquit etiam præsenti, aut dominus antiqua ab annis præteritis, sicuti paries denominatur albus ab albedine intrinsecè inexistente? Non credo.

Unde sicuti cognitio non intrinsecè com-

ponit objectum cognitionis, neque anni præteriti domum antiquam, sic nec verba benedictionis aquam benedicam; similiter nec verba Consecrationis species consecratas, sed extrinsecè dumtaxat dominantur; & ideo non sunt forma intrinsecè constitutus hoc Sacramentum permanentes, sed forma extrinsecè efficiens.

Itaque ad primam responsonem Suarri dico: si per Sacramentum Eucharistiae intelligimus compositum aliquod per accidens, sive aggregatum quoddam ex omnibus, qua aliquo modo necessaria sunt ad ejus constitutionem, sive in fieri, sive in facto esse, permanenter, aut successivè, non dubium quin verba Consecrationis, persona Ministri, & plura similia pertineant ad ejus essentiam, id est, necessaria sunt, ut essentia Sacramenti existat & permaneat. Pater ex Conclusione, quam tractamus, in qua distinguimus Eucharistiam in permanentem, & transiuntem, in fieri, & in facto esse.

Verba Con-
secrationis
non intrin-
secè com-
ponunt spe-
cies confe-
ratas;

74.

Sin vero per Eucharistiam accipiantur Sacramentum realiter ac physicè coexistens secundum omnes suas partes suo effectu, quem physicè & realiter in se continet; sicuti successivum non potest esse de essentia talis entis permanentis; ita extra omnem dubitationem est, nullatenus verba Consecrationis, physicè & realiter amplius non existentes, esse de essentia, sive partem intrinsecè componentem Eucharistiam permanentem: nec puto contrarium unquam Suarez incidisse.

Colligo ex altera ejus responso, in qua supponit verba in speciebus manere tantummodo secundum suam significationem. Ergo hec potius dicenda est componere hoc Sacramentum, quālibet verba præterita.

Et hanc compositionem non negat Doctor Subtilis, sed clarissimis verbis afferit suprà n. 7. ibi: Species visibiles sunt materia, id est, proximum fundamenatum relationis significationis, & ipsa significatio est ibi formalis, sicut in aliis Sacramentis. Quia autem verborum, eadem est significatio specierum, qua dici posset Consecratio passiva, id est, efficax significatio Corporis & Sanguinis Christi sub speciebus, jugiter cum ipsis permanentes.

Suarez.

Porrò an propterea dici debeat, verba Consecrationis moraliter permanere, quemadmodum verba Baptismi, ad modum pertinet loquendi. Equidem qui Baptismus est Sacramentum transiens, ideo ad ipsius compositionem sufficiunt verba transiuntia moraliter permanentia: quia autem Eucharistia, de qua huc agimus non solum moraliter perseverat, sed realiter, ideo partes ejus, si quae dentur distincte à speciebus & significatione, debent realiter existere, quandiu existit Sacramentum.

Si ergo Eucharistia permanens esset composta (præterquam ex speciebus & significacione) cum non sit aliiquid successivum, aut transiens, sed physicum & reale, existens & realiter perse-

Ad compo-
sitionem
Sacramenti
Baptismi
sufficiunt
verba tran-
siuntia mo-
raliter per-
manentia.

75.

perseverans, potius species & Corpus forent
eius partes, quam species & verba successiva
seu transuentia, estò haec moraliter persevera-
rent.

Quamvis & hoc aliqui negent, dicentes; mo-
raliter perseverantiam tantum habere locum in
causis & effectibus liberis, pendentibus à vo-
luntate, quæ effectus morales cauſat, quando,
& quandiu placet; quo circa consensus semel
datuſ censetur interpretatiōē pertinare, quo-
usque non revocatur à voluntate. Aliud est de
forma Consecrationis, quæ instar cauſe necel-
larie, tunc, quando profertur, ponit effectum;
haud amplius dependente à potestate confe-
rantis, qui femeſ factum nequit retractare. Sed
hac quæſtio est de nomine.

Parum refert quomodo loquaris, si in re
conferias, qua talis est. Sacra menta, præter
Eucharistiam permanentem, cùm sint entia suc-
cessiva, adeoque potius composita artificialia,
quam realia, facile intelligimus in eis sufficere
continuationem partium moralem. Patet à fi-
mili in Oratione, quæ conſtat dictionibus &
ſyllabis, quatum una præcedit alteram. Porro
Eucharistia ſubſtens, cùm fit ens aliquod reale,
vel, si velis, aggregatum ex pluribus rebus per-
manentibus, oportet omnes suas partes ſimil
habeat existentes, & ſubſtentes: etenim quo-
modo ens ſucessivum poſſit eſſe diſtantia en-
tis permanentis, non video.

Videt, inquis, Dicafillo disp. 1, de Sacra-
mentis in genere n. 74: ibi: Concedimus etiam
rem in ſe permanentem non poſſe componi ex
re, que ita ſucessivè fit, ut nullo modo per-
maneat; bene verò ex re, que ita ſucessivè fit;
ut adhuc permaneat: ita in physicis, calor, qui
ſucessivè fit, calidum physice permanentem com-
ponit, quia ipſe etiam calor ſucessivè factus,
adhuc physice permanet. Similiter in moralibus
compositis, quale eſt Sacra mentum, potest in-
telligi, quod forma ſucessivè facta, moraliter
permanent, componat entitatem moralem, mo-
raliter permanentem.

Quod autem verba Consecrationis moraliter
maneant, probat; quia manet eorum ſignifi-
catio & effectus, ac ſi reverā daretur tale ens
physicum. Haec ratione, inquit n. 72, poſteſ
dici, Peccans dormit, non quidem actu peccans,
ſed habitu, quatenus habitu moraliter censetur
permanere peccatum non retractatum; & ſex-
centa alia ſunt exempla.

Sed etiam ſunt millena & millena, in hoc
uno ſolo improbantur. Etenim à peccato ha-
bituali non dicitur propriè aliquis Peccans, ſed
Peccator; adeoque non poſteſ dici; Peccans dor-
mit, ſed, Peccator dormit.

Ac proinde quando Sacra mentum Eucha-
ristia communiter dicitur deferri ad infirmos,
fumi, conſervari &c. non intelligitur Confe-
ratio activa, ſive verba Consecrationis deferri,
fumi, &c. ſed species confeſcrata, quæ ſunt

Sacra mentum, & entitas non ſolū moraliter
permanens, ſed physice & realiter; adeoque
requirit partes realiter & physice, non autem
tantum moraliter permanentes.

Quod si Dicafillo non plūs velit, quam
manere ſignificationem verborum, ſive ſigni-
ficationem ſpecierum, quam à verbis, ut formă
extrinſecā, acceperunt, eamque ingredi com-
positionem Sacra menti, non contradicit Scotor, ſacra-
mentum physice & realiter
permanens
requirit
partes reali-
ter & physi-
ce, non au-
tem tantum
moraliter
permanen-
tes,

Quod ſi Dicafillo non plūs velit, quam
manere ſignificationem verborum, ſive ſigni-
ficationem ſpecierum, quam à verbis, ut formă
extrinſecā, acceperunt, eamque ingredi com-
positionem Sacra menti, non contradicit Scotor, ſacra-
mentum physice & realiter
permanens
requirit
partes reali-
ter & physi-
ce, non au-
tem tantum
moraliter
permanen-
tes,

Interim ſunt conditio aliqua, ſine qua non
poſt remanentes, sacramentaliter ſigni-
ficant; adeoque potius cauſa efficiens, quam
formalis intrinſeca; eo ſerè modo, quo genera-
tio activa requirit ad relationem paternitatis,
quam tamen intrinſecā non constituit: & ſicuti
activa benedictio Sacerdotis neceſſaria eft ad
aqua benedicti, in qua tamen formaliter
non includitur, ſed virtualiter tantum, ratione
cuſjusdam virtutis moralis, aquæ efficiēnter per
illam communicate.

Restat ut examinemus fundamenta Lugo-

nis: Primum accipit ex illis verbis Concilii

Florentini in Decreto Eugenii: *Hæc omnia Sa-*

cra menta tribus perſiuntur, videlicet rebus tamquam

materiâ, verbis tamquam formâ, & per ſonâ miniftri

conferentis. Sacra mentum cum intentione faciendi

quod facit Ecclesia. Et inſta agens de hoc Sacra-

mento: Forma, inquit, haec Sacra menta ſunt

verba Salvatoris &c. Adde verba Concilii Tri-

dentini ſeff. 14. cap. 2. Nam præterquam quod

materiâ & formâ, quibus Sacra menti eſſentia perſi-

citur &c.

Argumentum nullius momenti. Non dicunt

Concilia, Sacra mentum ſeu eſſentiam Sacra-

menti intrinſecâ conſtitui ſeu componi mate-
riâ, formâ, & intentione Miniftri, ſed, perfici

ſi vi intrinſecâ, ſive extrinſecâ. Quid clarius?

Tertium, inquit Florentinum ſuprâ, eft Eucha-

ristia Sacra mentum, cuius materiâ, quæ utique

perficitur, panis triticus, & vīnum de vite. An

igitur panis & vīnum materia intrinſecâ com-

ponens hoc Sacra mentum? Negant omnes, &

merito, cum definiant eſſe, quando Sacra-

mentum ponitur.

Et ſi respondeas; Ponſificem per panem &

vīnum intellexiſ species panis & vīni; in op-

poſitum eft falsitas hujus locutionis: *Sub pane*

& vīno eft Corpus Christi. Ergo ly panis, & ly vī-

num ſimplicer significant substantiam, & non

folias species.

Cerè ipſe Card. Lugo numquam voluit ad-

mittere ſubſtantiam panis & vīni pro materia

intrinſecâ componenti Euchaſtiam; quamvis

aliquibus videretur id ſequi ex iſpſis ſententiis.

Adeoque
verba realia
& actualia
non inge-
diantur ei-
ſentiale
compositio-
nem Eucha-
ristia per-
manentis;

funt tamen
conditio
fine qua
non signifi-
cant ip-
ſes.

78.
Fundamen-
ta Lugonis
examina-
tur.
Florent.

Panis & vī-
num non
eſt materia
intrinſecâ
componens
hoc Sacra-
mentum.

79.
confe-
tante Lu-
gone.

Nam,

Nam, inquiunt, si per miraculum præcederent species absque substantia panis, & super illas proferrentur verba Consecrationis, non poneatur Corpus Christi; quia Christus voluit, ut fieret Consecratio per conversionem panis in Corpus, & non aliter. Ergo nisi præintelligant substantiam panis, species, etiam consecrata, non magis significant mihi sensibiliter Corpus Christi vel gratiam sanctificantem, quam si non præintelligerem verba Consecrationis.

80.
& assignan-
te disparita-
tem inter
substantiam
panis & vi-
ni, & verba
Consecre-
tationis.

Respondet Card. disp. 1. sect. 5. num. 88. Negando Sequalam. Rationem disparitatis dat: quia substantia panis & vini, neque componunt Sacramentum in ratione causæ gratiae, neque in ratione signi sensibilis: non primum; quia gratia sufficienter causatur à Corpo Christi, & speciebus præsentibus, quando Eucharistia per mandationem applicatur: non posterius; quippe substantia secundum se non est sensibilis, nec sentitur, nisi per sua accidentia: ergo tota sensibilitas panis reducitur ultimò ad species panis, atque ideo substantia prout distincta à speciebus, non facit hoc Sacramentum esse signum sensibile; adeoque non constituit intrinseca hoc Sacramentum, sed solum est conditio, sine qua non ex vi præsentis institutionis poneatur Corpus Christi.

Unde in casu posito desiceret Sacramentum, immediate quidem ex defectu Corporis, mediatè vero & extrinsecè ex defectu extrinseco substantiae panis, quæ secundum præsentem legem necessaria est ad ponendum hoc Sacramentum. Ita, sed pluribus verbis, Eminentissimus. Quæ responsio non omnino displaceat.

Solum adverto, hic non esse questionem, per quid species panis simpliciter sint sensibiles; constat enim ex se tales, etiam absque verbis Consecrationis; sed quæ sit causa sensibilis significationis Corporis Christi, ad quam quidem magis propriè concurrent verba, utpote causa suo modo efficiens præsentiam Corporis sub speciebus; equidem substantia panis etiam suum præbet concursum, scilicet per modum termini à quo. Hoc animadverto:

81.
Lugo.
Distributio
materie in
proximam
& remotam.

Redeo ad nostram instantiam, cui Card. supra n. 52. hanc adhibet solutionem, dicens, duplē apud Philosophos usurpari materiam, proximam & remotam: illa est ex qua constituitur intrinsecè compositum, v. g. lapides respectu domus; hæc appellatur ex qua aliquid fit tamquam ex termino à quo; ut quando ex ligno fit ignis, lignum dicitur materia remota ignis. Porro forma apud Philosophos est unica, scilicet intrinsecè componentes: ergo dum Pontifex loquitur de materia & forma Eucharistia, licet nomine materia intellexerit remotam, nomine tamen forma non potuit intelligere nisi proximè constituentem.

82.
Datur causa
formalis
extrinseca.

Sed contra; etiam secundum Philosophos datur causa formalis extrinseca, id est, principium formale effectivum.

Respondet Card. supra n. 53. hunc esse impropriissimum modum appellandi formam. Nam licet intellectus dicatur principium formale efficiendi intellectionem, & forma constitutiva hominem in ratione intellectivi, non tamen dicitur forma ipsius intellectionis, que ab illo efficitur: ergo cum verba non solum dicuntur principium formale efficiendi Eucharistia, sed etiam forma ipsius Eucharistia, non potest hoc explicari nisi de forma constitutiva.

Qui modus explicandi non leviter constitutus ex modo loquendi Catechismi Pii V. parte 2. cap. 1. Ubi materia & forma verborum dicuntur esse partes ex quibus unumquodque Sacramentum esse conficitur, & constituitur. Hec ille.

Sed meo iudicio valde leviter. Quippe sic 83.
lego loco citato §. 8. circa initium. Duo enim sunt ex quibus quilibet Sacramentum conficitur: quorum alterum materie rationem habet, atque elementum dicitur: alterum formam, & verbum communum vocabulo appellantur.

Et §. 9. in fine, postquam dixit: Nostra Sacraenta formam verborum ita prescriptam habere, ut si forte ab ea discedatur, Sacramenti ratio constare non possit, statim concludens subiungit: Ha igitur sunt partes, quæ ad naturam & substantiam Sacramentorum pertinent, & ex quibus unumquodque Sacramentum necessario constituitur.

Non ait Catechismus conficitur, & constituitur, ut refert Card. quasi confitetur illa sit intrinseca constitutio; sed separatis, primo loco ponit ly conficitur, secundo loco ly constituitur, ut significet se illa accipere pro synonymis.

Proinde, quamadmodum ly conficitur, non semper importat compositionem intrinsecam per modum partis essentialis: etenim Sacerdos conficit hoc Sacramentum, ut loquitur Concilium Florentinum supra; ita etiam ly confitetur supra in Catechismo intelligentum est juxta subjectam materiam, & propriam naturam cuiusque Sacramenti; licet enim in aliquibus forma & materia possint esse pars intrinseca & essentialis, in aliis non sic: sed vel sola materia est tota essentia, ut in hoc Sacramento species consecrata; vel sola forma, ut in Sacramento Penitentia (secundum mentem Doctoris Subtilis) haec verba: Absolvo te, de quibus pro prio loco.

Nonne Catechismus præmemoratus cap. 4. §. 12. pro materia Eucharistia assignat panem triticum, ex qua ramen, secundum Lugonem, Eucharistia non constituitur intrinsecè? Ergo per ly constituitur, in quo facit Card. vim, non ut nec ly necessariò intelligi debet compositio essentialis per modum partis intrinsecæ.

Et hinc (quod bene notandum est) Concilium Florentinum non vocat verba Eucharistica simpliciter formam Sacramenti, ut Eminens videtur supponere, sicut vocat verba Baptismi, & alio-

Responso
Lugonem.

Confime-
tio eius ex
Catechismo
Romano

ly confitetur
non semper
importat
compositionem
intrinsecam

84.
Concilij
Romani.

& aliorum Sacramentorum ; sed inquit : *Forma
brui Sacramenti sunt verba Salvatoris, quibus hoc
congitur Sacramentum : eo scilicet modo, quo
confici potest res permanens per verba tran-
fuenta, & quo Sacerdos conficit utens illis ver-
bis, scilicet per modum causae formalis extrin-
seca & efficientis.*

Et eodem modo dicere quis posset, intelle-
ctum esse illam formam in homine, quā conficit,
sive quā conficitur intellectio.

Sed estō Concilium simpliciter assereret ver-
ba esse formam hujus Sacramenti , an propte-
re in omni rigore intelligenda sunt , & non
potius accommodatē ad naturam rei, de qua
agit? Ipsi ratio naturalis videtur id dicere.

Quapropter , uti ipsum Sacramentum non est
compositum aliquod physicum , & propriè di-
stum , ex partibus simili existentibus physicā
unione inter se unitis ; ita materia & forma ac-
cipi debent , non secundūm rigorem philo-
sophicum , sed secundūm communem loquendi
modum in rebus moralibus.

Sie mutuus consensus Conjugum signo ex-
tero expressus communiter ponitur , & voca-
tur forma Sacramenti Matrimonii ; cum tamen
ā Concilio Florentino appelletur causa effi-
cens : *Causa, inquit, efficiens Matrimonii regu-
lari est mutuus consensus per verba de presenti ex-
pressus.*

Sic Charitas ab omnibus Theologis dicitur
forma Fidei , aliarumque virtutum , & tamen
nemo intelligit propterea Charitatem intrinsecē
componere Fidem , aut alias virtutes , sed ex-
trinsecē conferre ipsis vim quamdam meriti de
condigno vite aeternæ.

Quidni similiter verba Consecrationis dici-
possum absolute & simpliciter forma Eucha-
ristie ; quia efficienter tribuant speciebus vim
quamdam & virtutem significandi , ac conti-
nendi sub se Corpus & Sanguinem Christi?

Negue ad hoc necesse est , considerare illa
verba ut moraliter permanentia ; quoniam illis
semel prolatis , non manet in potestate profes-
sentis per eorum retractionem virtutem illam
speciem destruere ; voluit quippe Christus ,
ut species semel consecratae continerent Corpus
eius & Sanguinem , donec & usque ipse species
ita corrumpentur , ut subtantia panis & vini
defineret , si subficeret.

Quamobrem licet vis & significatio specie-
rum dependeat in fieri à verbis Consecratio-
nis , ita ut seire nequeam praesentiam Corporis
Christi sub illis , nisi cognoscam verba prolata :
attamen in facto esse , sive in conservari , potius
dependet proximè ab illis speciebus , sive ab
ita facta esse carnis incorruptione ; tamdiu enim signifi-
cant , & continent Corpus Christi , quamdiu
manent incorruptæ . Aliud forte dicendum
est , si Sacerdos , sicuti per illa verba contu-
lit vim & significationem ; ita per retracta-
tionem eorumdem verborum possit illam au-

fere. Hac satís de prima instantia.

Affingo alteram , specialiter contra Card. &
inquiero ab illo ; an non pari passu Florentium
suprà doceat , omnia Sacra menta perfici mate-
riā , formā , ac personā ministri cum debita in-
tentione ? Verba textūs sunt clarissima. Num Secundūm
ideo Eminent. affirat intentionem intrinsecē Logonem
componere hoc Sacramentum? Convenientius , invenio
inquit n. 89. videtur , eam intentionem , licet
in aliis Sacramentis componat intrinsecē Sacra-
menta , in hoc tamen solūm extrinsecē requiri
ad ponendas partes intrinsecas Sacramenti.

Et verò si ipsi licet exciperit à communi
regula intentionis ; quid prohibet me excipere
à communi regula materia vel formæ ? Certe
arbitror tantam , aut maiorem nos habere ratio-
nem negandi formam verborum componere
Eucharistiam permanentem per modum partis
intrinsecæ , quā Eminent. affirmandi intentionem , licet in aliis Sacramentis componat intrinsecē , in hoc tamen solūm extrinsecē requiri
ad ponendas partes intrinsecas Sacramenti.

Et quod quæ eius fundamentum ? Nam
ipsa , inquit , intentionē secundūm se non consti-
tuit in ratione signi sensibilis , nec ipsa senti-
tur , nisi per verba : non ergo requiritur , ut
constituens intrinsecē Eucharistiam in ratione
signi sensibilis , neque etiam requiritur , consti-
tuens intrinsecē in ratione causantis gratiam ;
nam licet intentionē illa constitutas verba in ra-
tionē cause ad ponendum Corpus Christi sub
speciebus , non tamen constituit principium im-
mediatum , à quo postea causatur gratia sacra-
mentalism , quæ est propria causalitas Sacramen-
ti , ut Sacramentum est.

Hanc rationem multis impugnat , & ever-
ti Dicastillo disp. 1. de Sacramentis in gener-
e n. 360. ostendens , vel in nullo Sacramento
intentionem esse partem intrinsecam ; vel in
omni , etiam Eucharistiā. Vide Auctorem ci-
tatutum.

Paucis respondeo , species consecratae esse
Sacramentum , non tantum unitus rei , scilicet
gratia sanctificantis , sed etiam Corporis Chri-
sti , teste Innocentio in cap. Cum Martha suprà
allegato ; immo causalitas Corporis Christi pro-
pria est huic Sacramento , non minus quā cau-
salitas gratiae ex opere operato est specialis &
propria Sacramento in genero.

Si ergo intentionē in aliis Sacramentis , secun-
dūm Cardinalem , est pars intrinsecē compo-
nens , quia constituit materiam & formam in
ratione causantis immediatè gratiam sanctifiantem : pari ratione intentionē debet statui pars
intrinsecā hujus particularis Sacramenti , quia
nempe mediis verbis , quibus redditur per acci-
dens sensibilis , prout in aliis Sacramentis , con-
stituit species signum & causam immediatam
gratiae subsistentis ; vel , si mavis , constituit
verba immediatum principium Corporis &
Sanguinis Christi (quæ principiatio propria est
Eucha-

Eucharistie, ut dixi) sicut intentio in aliis Sacramentis constituit formam verborum immediatum principium gratiae accidentalis.

Ergo intentio huc erit aequaliter pars intrinsecè componentis hanc particularem rationem Sacramenti, pura significationem efficacem Corporis Christi; veluti in aliis Sacramentis est pars intrinseca significationis efficacis, seu significationis gratiae sanctificantis; vel si huc non est, quod verius existimat, nec ibi erit. Vide dicta disp. 1. seft. 3. conclus. 1.

Profecto, ut bene adverteris Dicastillo suprà n. 365. Si verba Consecrationis forent pars intrinseca Sacramenti; cum illa verba non significant practicè gratiam, sive substancialem, sive accidentalem, nisi ut affecta intentione; quidnam ipsa intentio sit pars intrinseca?

Ecce pervenimus ad secundum fundatum Lugonis petutum ex ratione; quia species, inquit, prout condistincta à verbis, non possunt habere integrum rationem Sacramenti: prout sic enim non habent integrum & completam significationem sensibilem gratia nutrimentalis, qualis requiritur ad Sacramentum Eucharistie; ergo in ratione Sacramenti reduplicant ipsam Consecrationem, seu verba Consecrationis.

Ad hoc fundamentum patet responsio ex iam dictis: quippe Doctor Subtilis numquam negavit verba tribuere vim significandi speciebus consecratis; sed constanter assertus, & assertus, verba, utpote transuentia, non reddere species signum sensibile per modum partis formalis, physicè & intrinsecè componentis Sacramentum Eucharistie physicè & realiter permanens; quod enim physicè non existit, non potest physicè alterum compondere.

Sed numquid species accipiunt significationem sensibilem gratia nutrimentalis, qualis requiritur ad Sacramentum Eucharistie, à verbis sine intentione? Quis credat? Fareatur ergo Card. vel verba non esse partem intrinsecam, vel etiam intentionem esse. Quod enim intentione per se non sit sensibilis, parum refert ut sit pars Sacramenti, vel non; siquidem nec ipsum Corpus Christi per se est sensibile in Sacramento, sed solum per accidentis ratione specierum & verborum, & tamen est verum Sacramentum, id est, signum efficax unitatis & charitatis, ut loquitur Innocentius suprà, inquit ipsum solum est rectum significatum Eucharistie juxta mentem Lugonis.

Potestas sacerdotalis non magis intrinsecè componit Sacramentum Pœnitentiae, quam Eucharistie. Et vero hoc ipso argumento ostenditur, cumdem Autorem perperam affirmare, potestatem sacerdotalem Ministri intrinsecè magis componere Sacramentum Pœnitentiae, quam Eucharistie. Enimvero sicut verba Absolutionis prolatæ à Laico non significant practicè remissionem peccatorum, adeoque non sunt vera forma Sacramenti Pœnitentiae, & ideo defecta forme Sacramentum non consistit: sic pariter

Ostenditur
paritas in-
ter verba
Conse-
crationis & in-
tentione.

90.
Affigatur
secundum
fundamen-
tum Lugo-
nis;

ad quod
pater ex di-
ctis respon-
sio.

91.

Non requi-
ritur, quod
illud, quod
est Sacra-
mentum, sit
per se sensi-
bile.

Potestas sa-
cerdotalis
non magis
intrinsecè
componit
Sacra-
mentum Pœni-
tentiae, quam
Eucharistie.

verba Consecrationis prolatæ à non Sacerdore nequaquam significant practicè Corpus Christi aut gratiam accidentalem, & ex consequenti nequitque sunt vera forma Eucharistie, quæ etiam propterea defecta forme non substituit. Vel ergo in utroque Sacramento potestas sacerdotalis, non solum ut sensibiliter significata (quod Card. admittit suprà n. 93.) sed etiam in seipsa est pars intrinsecè componentes, vel in neutro, ut habet verior & communis sententia.

Quod attinet ad actionem transubstantiationis, hæc, secundum nostræ principiæ, non alia ratione est pars intrinsecè componentes Sacramentum permanens Eucharistie, quæ causalitas gratiae sanctificantis est pars intrinseca cuiuscumque Sacramenti, quod consistit in usu; non enim est aliud, quæ actio physica, quæ Deus, permotus verbis Consecrationis, sub speciebus panis producit præsentiam Corporis Christi, eamque conservat dependenter à speciebus consecratis; quemadmodum causalitas gratiae sanctificantis est actio physica, quæ Deus, permotus signo sacramentali, infundit subiecto disposito gratiam sanctificantem.

Scutum ergo producitur illa physica gratia à Deo, aut moralis à Sacramentis, quæ consistunt in usu, non censetur pars intrinseca Sacramenti, sed via ad effectum; parvissime actio transubstantiativa via est ad effectum Eucharistie permanentis, & non pars, ipsam intrinsecè componentes sub ratione permanentes.

Dico, sub ratione permanenti; quia in quantum species, & Corpus Christi sunt Sacramentum gratiae sanctificantis, eatenus includunt præsentiam sacramentalem; adeoque actionem, quæ præsenzia illa, vel physicè à Deo, vel moraliter causatur à speciebus.

Et si queras, quid sit illa moralis causalitas specierum; accipe verba Doctoris Subtilis 4. dist. 8. q. 1. n. 6. Dico enim, quod hoc modo intelligitur illa propositio; Sacramentum efficit, quod figurat, id est, si significat aliquid fieri, illud per Sacramentum, tamquam per signum efficax sit: si autem significat aliquid esse, illud per Sacramentum, tamquam per signum verax est.....

Et cum dicatur, quod nulla virtus finita potest agere ad esse Corporis Christi ibi: Concedo proprium loquendo de actione; potest tamen aliqua virtus finita, vel aliquid virtutis finita, esse dispositio immediata ad esse Corporis Christi ibi: non à se, sed à Deo astante ibi: Et hoc modo instituit illas species, ut post Consecrationem astante ad hanc præsentiam Corporis Christi. Igitur sola species consecrata sunt signum sensibile practicè permanentis gratia substantialis, sive Corporis & Sanguinis Christi, adeoque Sacramentum Eucharistie permanentes.

Contraria: illam astantiam divinam accipiunt species per verba Consecrationis; ergo ipsa sunt Sacramentum. Distinguo Consequens; Sacramentum transiens, id est, signum transuentum

in quibus
foliis con-
stitutis
Sacramenta
permanen-
tis?

94.

Verba enim
Conse-
crationis
transiens.

causans Corpus & Sanguinem Christi sub speciebus. Concedo totum : Sacramentum permanens, id est, signum sensibile permanenter efficiens. Neg. Conseq. quippe quod ipsum realiter non permanet, non potest permanenter realiter significare. Porro ex institutione speciali hujus Sacramenti, signum principale sacramentale est Christus realiter permanenter praesens; quoniam sic manet ad ultum.

Sed infas: Sacramentum conficitur verbis Sacerdotis, atqui species non conficiuntur, sed praexistunt; ergo &c.

Respondeo ad Minorem; species confici non secundum se, sed prout consecratae, & eatenus ipsa efficiunt Corpus & Sanguinem Christi, per speciale, ut dictum est, assistentiam divinam illa ibi conservando. Sic etiam Sacerdos orationibus conficit, non aquam secundum se, sed aquam benedictam. Atque hac de prima parte Conclusionis ad superabundantiam.

Transeo ad secundam, qua vix indiget probatio. Interim ratio fundamentalis sit: quia omnia ibi enumerata sunt signum sensibile praecium gratiae, vel inherenter, ut species & Corpus Christi, vel saltem subsistent, ut verba Consecrationis, que significant & causant in fieri Corpus Christi sub speciebus; vel per modum cibi spiritualis, & eatenus sunt vere Sacramentum, & remotè etiam significant, & causant gratiam sanctificantem; vel certè per modum hostie Sacrificii, quatenus separatum constitutum Corpus & Sanguinem sub diversis speciebus in protestationem summi Dei domini in mortem & vitam; ac in tantum habent rationem Sacrificii, & non propriè Sacramenti. Vide dicta disp. 1, lect. 1, conclus. 2.

Major difficultas est de tercia parte Conclusionis, puta de sumptione, qua quidem ex sententia Doctoris Subtili dist. 8, q. 1. n. 5. significat nutritionem spiritualem, qua est per gratias collationem, tamen, ut loco mox citato ex disp. 1, probavimus; verosimilius eam non causat, sed folium est conditio, sine qua non Eucharistia spiritualiter nutrit; sicuti comestio cibi naturalis est conditio, sine qua regulariter cibus corporalis non nutrit naturaliter.

Ceteroquin, cum non in omnibus aquatis sit ratio cibi corporalis & spiritualis; sed hujus virtus caufandi, & effectus pendent ex libera voluntate Christi: si quis mordicūs contendat, gratiam promissam esse, tamquam cause, non solis speciebus consecratis, sed eorum etiam manducationi, nolo pugnaciter contradicere; neque enim sat perpicio, quo argumentum oppositum possit convinci. Siquidem quod Eucharistia, ut loco præallegato disp. 1. diximus, à qualibet applicata habeat suum effectum, nemo potest negare; equidem non nisi manducata ab homine.

Si inferas: ergo extraordinariè per miraculum posita in stomacho sine manducatione,

non conferret gratiam. Respondeo; viā ordinaria, id est, per modum Sacramenti, Concedo; verumtamen credendum est, quod qui per speciale privilegium hostiam immittit stomacho; etiam per similem prerogativam (non vi præcise institutionis hujus Sacramenti) inibi sit caufatur gratiam sanctificantem: quemadmodum Christus viā extraordinaria, sine prævia confessione, remisit peccata paralytico, dicens Matth. 9, v. 2. Confide fili, remittuntur tibi peccata tua.

Atque ut sumptio esset Sacramentum transiens; nunquid etiam dispositio subjecti & intentio? Minime: enimvero licet actu Eucharistia non caufat gratiam nisi sumpta cum intentione à subjecto disposito, quando subjectum est capax intentionis ac dispositionis, quid inde, cum sufficiat dispositio metu interna, similiter merita interna intentio? Sacramentum est signum sensibile, efficax, gratiae ex opere operato: dispositio autem aliquod tantum meritum congruum, vel condignum; similiter intentio conditio solum est requisita ex parte suscipientis, non ad valorem Sacramenti, ut patet; sed ut Communio sit voluntaria ac humana. Plura inferius, ubi de effectu Eucharistia.

In prefenti sequitur examinanda unitas ejus ac multiplicitas. Cū enim apud Catholicos constet Sacramentum hoc institutum suisse sub speciebus panis & vini, controvergia oritur inter illos, An duas illae species constituant duplex specie Sacramentum, an vero unum. Pro resolutione erit

CONCLUSIO V.

Species panis & vini sunt Sacramentum specie unum, unitate integratatis, non indivisibilitatis.

I D est, Eucharistia est unica totali specie infinita, etiā includat partes specie differentes, quarum singula sunt verum Sacramentum.

In hac Conclusione quoad rem omnes converiunt. Quæris qua sit illa res? Responsum habeat Concilium Tridentinum less. 21. cap. 3. ubi declarat: Quoniam Redemptor noster.... in supra illa Cenam hoc Sacramentum in duabus speciebus instituerit, & Apostolus tradiderit, tamen factendum esse, etiam sub altera tantum specie totum atque integrum Christum, verumq. Sacramentum sumi, ac propter quod ad fidulum attinet, nullā gratiā necessariā ad salutem eos defraudari, qui unam speciem solam accipiunt.

Ubi Concilium docet Primo; in duabus speciebus hoc Sacramentum suisse institutum. Quae illae? Nonne species panis & vini? Et illa accidentia nonquid specie physice distincta?

D.

Quis

97.
Eucharistia
est una ro-
tali specie
infinita;
includit
equidem
plures par-
tes specie
differentes,
quarum sin-
gula sunt
Sacramen-
tum.

Probatur ex
Tridentino,

docente in
duabus spe-
ciebus esse
hoc Sacra-
mentum in-
stitutum,